

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9538/2022
23.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље противтужене АА из ..., као законске наследнице пок. ББ, чији је пуномоћник Александар Марков, адвокат из ..., против тужених противтужилаца ВВ и ГГ из ..., чији је пуномоћник Никола Косановић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 655/22 од 31.03.2022. године, у седници одржаној дана 23.03.2023. године донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 655/22 од 31.03.2022. године у делу става првог у којем је преиначена пресуда Основног суда у Бечеју П 2119/12 од 29.04.2015. године, исправљена решењем Основног суда у Бечеју П 411/20 од 10.12.2021. године, у ставу седмом и осмом изреке првостепене пресуде и у делу става четвртог пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 655/22 од 31.03.2022. године у којем је одбијен захтев тужених противтужилаца за накнаду трошкова и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно одлучивање у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју П 2119/12 од 29.04.2015. године, исправљеном решењем Основног суда у Бечеју П 411/2020 од 10.12.2021. године тужбени захтев тужиље је делимично усвојен (став први изреке). Преиначени противтужбени захтев тужених је делимично усвојен (став други изреке). Утврђено је да је тужилца има на дан 28.09.2005. године доспело новчано потраживање према туженима у износу од 148.214,00 динара на име накнаде за више утрошених 9700 килограма концентрата за тов товљеника у односу на нормирани утрошак са трошковима превоза напред наведене количине концентрата, па су обавезани тужени да тужиоцу солидарно исплате наведени износ (став трећи изреке). Обавезани су тужени да тужиљи исплате износ од 50.000,00 динара на име држања и храњења нераста тужених, у периоду од децембра 2000. године до децембра 2002. године, са законском затезном каматом од 05.07.2006. године до исплате (став четврти изреке). Обавезани су тужени да тужиљи исплате 68.750,00 динара на име накнаде за 1000 килограма свињетине која је дата туженима приликом принудног клања у периоду од јануара 2001. године до 15.10.2015. године са законском затезном каматом од 05.07.2006. године до исплате (став пети изреке). Део тужбеног захтева тужиоца преко досуђеног изнса на име од досуђених 9700 килограма до тражених 58825 килограма од

15% концентрата на име потраживања 500 килограма суперконцентрата од 40% или исплату динарске противвредности ових потраживања на име потраживања 90.700,00 динара на име враћања зајма од 1.200 евра по курсу од 85,50 динара за евро са законском затезном каматом од 04.04.2005. године до исплате, на име потраживања износа од 135.000,00 динара на име кошења и превоза зелене детелине у периоду од 15.04.2001. године до 15.10.2004. године, са законском затезном каматом рачунајући исту од 05.07.2006. године до исплате, на име потраживања преко досуђеног износа од 68.750,00 динара до траженог износа од 160.000,00 динара на име накнаде за 2000 килограма свињетине, колико је дато туженима приликом принудног клања у периоду од јануара 2001. године до 15.10.2004. године, са законском затезном каматом рачунајући од 05.07.2006. године до исплате, као и део тужбеног захтева којим је тражено да суд обавезе тужену и противтужиоце да исплате новчане износе на име накнаде за 20 килограма јунетине – 5.000,00 динара, за 50 килограма кромпира износ од 450,00 динара, за 20 килограма црног лука износ од 440,00 динара, за 150 килограма кајсија износ од 6.000,00 динара, за 150 килограма трешања износ од 12.000,00 динара, за 90 килограма крушака износ од 4.770,00 динара, за 50 килограма шећера износ од 4.000,00 динара, на име накнаде за 7500 килограма силираног кукуруза износ од 41.250,00 динара, све са законском затезном каматом од 05.07.2006. године до исплате, одбијен је (став шести изреке). Обавезана је тужиља да туженима исплати износ од 675.000,00 динара на име вредности 150 комада прасади просечне тежине 25 килограма по комаду, износ од 105.480,00 динара на име накнаде за рад тужених на тову 150 комада товљеника са трошковима лечења и осигурања товљеника, тј укупно 780.480,00 динара са законском затезном каматом од 28.09.2005. године до исплате (став седми изреке). Обавезана је тужиља да туженима исплати 470,071,20 динара на име 150 комада товљеника тужених, чију је вредност тужилац исплатио од 33 „Задругар“ из Врбаса 28.09.2005. године са законском затезном каматом од 28.09.2005. године до исплате (став осми изреке). део прецизираног противтужбеног захтева којим се тражи исплата на име трошкова исхране тужиоца у износу од 443.871,00 динара, исплата на име неисплаћене пшенице рода 2004. године у износу од 48.750,00 динара, исплата кукуруза рода 2004. године у износу од 32.000,00 динара, на име услуга пресовања и балирања 600 бала детелине луцерке у 2004. години, 1000 бала износ од 16.000,00 динара и на име накнаде за употребу нераста тужених-противтужилаца у трајању од 2 године за оплодњу крмача тужиоца-противтуженог у износу од 140.000,00 динара, те којим се тражи да суд одреди пребијање међуосбних потраживања на сваки износ појединачно са законском затезном каматом од 01.01.2005. године до исплате, одбијен је. Одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка (став девети изреке).

Допунским решењем Основног суда у Бечеју П 411/2020 од 13.07.2021. године одбијен је захтев тужених-противтужилаца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 117.000,00 динара у односу на допунску пресуду донету 28.04.2021. године П 411/2020.

Допунском пресудом Основног суда у Бечеју П 411/2020 од 28.04.2021. године, непресуђени део тужбеног захтева којим тужилац-противтужени тражи да суд обавезе тужене-противтужиоце да му солидарно предају 2246,56 килограма 15% концентрата на име 553 килограма мањка тежине товљеника које је предао, одбија се (став први изреке). Део тужбеног захтева тужиоца којим противтуженог преко досуђеног износа

на име концентрата од досуђених 9700 килограма до тражених 2246,56 килограма 15% концентрата на име 553 килограма мањка тежине товљеника које је предао, одбијен је.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 655/22 од 31.03.2022. године, жалбе тужиље-противтужене и тужених-противтужилаца се делимично усвајају, делимично одбијају, па се пресуда Основног суда у Бечеју П 2119/12 од 29.04.2015. године исправљена решењем истог суда П 411/20 од 10.12.2021. године преиначава (став три, четири, пет, седам и осам изреке) тако што се одбија тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиљи солидарно исплате износ од 148.216,00 динара на име накнаде за више утрошено 9700 килограма концентрата за тов товљеника у односу на нормирани утрошак са трошковима превоза напред наведене количине концентрата, одбија тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу исплате износ од 50.000,00 динара на име држања и храњења нераста тужених у периоду од децембра 2000. године до децембра 2002. године са законском затезном каматом од 05.07.2006. године до исплате, одбија тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу исплате износ од 68.750,00 динара на име накнаде за 1000 килограма свињетине која је дата туженима приликом принудних клања свиња у периоду од јануара 2001. године до 15.10.2005. године са законском затезном каматом рачунајући исту од 05.07.2006. године до исплате, те тако што се одбија противтужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужилац да туженима исплати износ од 675.000,00 динара на име вредности 150 комада прасади тужених просечне тежине 25 килограма по комаду, износ од 105.480,00 динара на име накнаде за рад тужених на тову 150 комада товљеника са трошковима лечења и осигурања товљеника, тј укупно 784.480,00 динара са законском затезном каматом од 28.09.2005. године до исплате и противтужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужилац да туженима исплати износ од 470.071,20 динара на име 150 комада товљеника тужених, чију вредност тужилац наплатио од 33 „Задругар“ Врбас од 28.09.2005. године са законском затезном каматом од 28.09.2005. године до исплате, док се у преосталом делу којим је одбијен тужбени захтев и противтужбени захтев првостепена пресуда потврђује (став први изреке). Жалба тужиље-противтужене се одбија и допунска пресуда Основног суда у Бечеју П 411/2020 од 28.04.2021. године потврђује (став други изреке). Жалба тужених – противтужилаца је одбијена и допунско решење Основног суда у Бечеју П 411/2020 од 13.07.2021. године, потврђено (став трећи изреке). Одбијени су захтеви тужиље-противтужене и тужених-противтужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка (став четврти изреке).

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени-противтужиоци су изјавили благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у преиначујућем делу, на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 – у даљем тексту ЗПП) и утврдио да је ревизија дозвољена и основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ББ и ВВ и ГГ тужени-противтужиоци уговорили су заједнички тов свиња товљеника путем 33 „Задругар“ из Врбаса почев од 1990. односно 2000. године, с тим што је уговорна страна, као кооперант, у свим уговорима био ББ из ..., с обзиром на то да је он и раније као уговарач кооперант имао сарадњу са овом Задругом. Странке су у обостраном интересу вршиле услужни тов тако што би дали своју прасад тежине 25 килограма и услугу – рад на тову товљеника, док је концентрат обезбеђивала 33 „Задругар“. На крају посла у сваком уговору вршио се обрачун, те су парничне странке сразмерно предатом броју товљеника правично делиле остварену зараду добити. Међутим, по последњем закљученом уговору у коме су учествовале парничне странке уговор број ../2003 од 24.09.2003. године тужени су остали дужни ББ вредност предатих 150 товљеника од ког износа тужени нису добили до данашњег дана ништа на име датих 150 комада прасића и уложеног рада услужног това. Сада пок. ББ наплатио је за укупно предатих својих 525 комада товљеника међу којима је било и 150 товљеника у власништву тужених у укупном износу од 1.645.249,30 динара што у себи садржи износ од 912.624,00 динара у готовини, 200.000,00 динара у готовом новцу и 532.625,30 динара на име више преузетог концентрата и целокупни износ је задржао за себе. За 150 комада прасади која су власништво тужених, ББ је дуговао туженима износ од 675.000,00 динара. Тужени су уложили рад на узгоју ових товљеника, који заједно са ветеринарским услугама према налазу и мишљењу вештака економске струке износи 105.480,00 динара.

Из овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је сматрао да су и тужбени и противтужбени захтев делимично основани и делимично их је усвојио применом одредбе члана 210. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је преиначио пресуду и тужбене захтеве тужиоца-противтуженог и тужених-противтужилаца одбио, јер је њихов међусобни однос квалификовао као уговор о ортаклуку, који је у међувремену раскинут, а да странке нису пружиле доказе на одлучне чињенице које се тичу обима њихових удела, споразума о деоби стеченог, као и о висини имовине која је преостала након што су странке престале да извршавају међусобне обавезе. По становишту другостепеног суда ортаци имају право да траже враћње свог улога, али само из имовине ортаклука и то само у делу који је могуће остварити из вредности ове имовине.

Основано се у ревизији тужених-противтужилаца указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено. По становишту Врховног касационог суда, основано се у ревизији наводи да је погрешан закључак другостепеног суда о томе на који начин се имају применити одредбе уговора о ортаклуку и то параграфа 723. и 739. Српског грађанског законика, који се примењују на основу члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године. Параграфом 739. прописано је да при деоби користи ортачке најпре ће се одбити уложени улози, потом трошкови и претрпљене штете, па што претече оно ће бити добитак. Главно припада сваком своје, а добитак ће се делити по мери улога.

Основано се у ревизији указује да код последњег уговора број ../2003 од 24.9.2003. године са 33 „Задругар“ из Врбаса, по чијој реализацији је сада пок. ББ

исплаћен, по одбитку трошкова које је сносио ЗЗ „Задругар“, износ од 1.645.249,30 динара за предатих 525 товљеника, од којих је 150 прасади било тужених противтужилаца, да је погрешан закључак другостепеног суда да тужени противтужиоци нису доказали шта су уложили у ортаклук, јер су уложили 150 прасади, рад и добили товљенике које су путем ББ предали ЗЗ „Задругару“. Правилна примена цитираних одредаба Српског грађанског законика значи да од исплаћеног износа ортацима припада сразмерна вредност улога, а сразмерно и постигнуте користи уколико их је било, о којој сразмери се другостепени суд због погрешне примене материјалног права није изјашњавао.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности након чега ће донети закониту и правилну одлуку водећи рачуна и о осталим ревизијским наводима.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци решења применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**